

กิจกรรม “เรื่องเล่าจากแรงบันดาลใจ”

ประเด็นเรื่องเล่า

การทำ มคอ. 3-7

การบริหารงานวิจัย

การปฏิบัติงาน

ผู้เล่า.....นายลิขิต ศิริ.....วันที่.....3.... เดือนมิถุนายน..... พ.ศ..2559...

จากสาขาวิชา/งาน :สถาบันวิจัยและพัฒนา.....คณะ/หน่วยงาน.....

ชื่อเรื่อง.....การติดต่อประสานผู้ส่งบทความล่าช้าวิจัยครั้งที่ 2 และตีพิมพ์บทความในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.....

ได้รับแรงบันดาลใจจากเรื่อง.....การใช้เทคนิคในการติดต่อประสานงานการจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณการวิจัยแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ ประจำปีงบประมาณ 2559.....ของ นางกัลยา เชื้อนแก้ว

.....

เรื่องเล่าพอสังเขป (เน้นวิธีปฏิบัติ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ดำเนินงานครบรอบ 45 ปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ผลิตงานวิชาการงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์และบริการวิชาการ รับใช้ชุมชนและท้องถิ่นจำนวนมาก และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้อาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา นักเรียนและชุมชน ได้ผลิตงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ หรืองานบริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางจึงได้จัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ลำปางวิจัยครั้งที่ 2 “บูรณาการองค์ความรู้สู่การพัฒนาการศึกษาและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” อีกทั้งยังมีวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อเผยแพร่ผลงานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

จึงมีผู้สนใจเผยแพร่ผลงานเป็นจำนวนมาก ทั้งภายในและภายนอก ผมในฐานะผู้ดูแลเว็บไซต์และระบบการส่งบทความเข้าทั้ง งานลำปางวิจัยครั้งที่ 2 และวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางจึงมีผู้ติดต่อสอบถาม การส่งบทความเข้าสู่ระบบมากที่สุด จึงได้นำเทคนิคในการติดต่อประสานงาน ของ นางกัลยา เชื้อนแก้ว มาใช้ในการติดต่อประสานกับผู้สนใจส่งบทความเผยแพร่ โดยมีการศึกษาคู่มือ ขั้นตอนการใช้งานระบบ เพื่อที่จะสามารถอธิบายขั้นตอนการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ได้ และใช้ช่องทางผ่าน facebook line หรือ email ในการติดต่อเพื่อความสะดวกในการส่งไฟล์ข้อมูล

ข้อคิดหรือบทเรียนจากเรื่องเล่า

การศึกษาคู่มือหรือขั้นตอนการทำงานในระบบต่างๆ จะทำให้สะดวกในการทำงานและสามารถอธิบายให้แกผู้สนใจตีพิมพ์เผยแพร่ในงานลำปางวิจัยครั้งที่ 2 หรือวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Key Success Factor)

การศึกษาคู่มือ ขั้นตอนการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่

การเขียนเรื่องเล่าด้วยเทคนิค “การเล่าเรื่อง (Story telling)”

“การเล่าเรื่อง (Story telling)” เป็นการบอกเล่าเรื่องราวความรู้ต่างๆ ที่อยู่กับตัวบุคคล (Tacit knowledge) จากประสบการณ์การดำเนินชีวิต เรื่องที่ซาบซึ้ง ประทับใจ หรือได้จากการศึกษา การทำงานที่สั่งสมเป็นทักษะแนวปฏิบัติที่ดี หรือจากพรสวรรค์ ให้บุคคลอื่นฟัง เพื่อให้ผู้ฟังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเองได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นศึกษาในเรื่องนั้นๆ ใหม่ โดยกระบวนการเล่าเรื่องนี้จัดเป็นเครื่องมือด้านการจัดการความรู้ที่สามารถจัดเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สัมผัสไม่ได้ ซึ่งการถ่ายทอดเรื่องราวสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น รูปแบบการเขียนเรื่องเล่า การเล่าเรื่อง ผ่านสื่อต่างๆ (คลิปวิดีโอ สไลด์นำเสนอ) เป็นต้น

หลักการและแนวทางการเขียนเรื่องเล่า

การเขียนเรื่องเล่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งทุกคนสามารถเขียนได้ดี โดยมีการฝึกฝนจนเกิดประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เมื่อฝึกฝนมาก ทักษะและเทคนิคการเขียนจะมากขึ้นตาม โดยมีรูปแบบที่ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน สำหรับหลักการและแนวทางในการเขียนเรื่องเล่ามีรายละเอียด ดังนี้

1. **หัวใจของเรื่อง** เป็นข้อที่ควรให้ความสำคัญอันดับแรก ซึ่งเป็นประเด็นที่เราจะสื่อสารกับผู้อ่านในเรื่องเล่าเรื่องนี้ว่าคืออะไร และยังเป็นตัวช่วยกรองว่าเหตุการณ์ไหนที่เราควรจะได้ใส่เข้ามาในเรื่อง โดยลักษณะหัวใจของเรื่องที่ดีควรเป็นประเด็นใหม่ที่ผู้คนไม่เคยรับรู้มาก่อนและกระตือรือร้น
2. **โครงเรื่อง** สรุปเรื่องราวทั้งหมดของเรื่องเล่าอย่างย่อ ซึ่งควรมี 3-4 บรรทัด หรือ 3-4 ประโยค
3. **การเดินเรื่อง** ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเวลาตามโครงเรื่องเสมอไป สามารถสลับไปมาได้ แต่หัวใจสำคัญอยู่ที่การให้เรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นตัวเล่าเรื่อง ไม่ใช่ให้เราเป็นคนตัดสิน เรื่องราวที่เล่า ซึ่งจะทำให้เรื่องเล่ามีพลัง

หลักการสำคัญของการเขียนเรื่องเล่า

การเขียนเรื่องเล่าถ้ามีองค์ประกอบที่ครบถ้วน เรื่องเล่านั้นก็จะมีเสน่ห์ น่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงเรื่องราว เขาใจประเด็นของเรื่องเล่าที่ตั้งแต่นั้นจนจบ ไม่มีคำถามเกิดขึ้นเมื่ออ่านจบ โดยองค์ประกอบของการเขียน เรื่องเล่ามี 4 ประการ ดังนี้

1. **การปูพื้น** ทำให้เรื่องเล่ามีพลังในการนำเสนอ โดยมี 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ การเกริ่นนำ เป็นการบอกเรื่องราวที่เล่านี้จะเกี่ยวกับอะไร และการสร้างฉาก เป็นการให้ฉากของเรื่องราวว่าเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน สถานการณ์ เช่นใดก่อนการนำเสนอตัวละคร
2. **แนะนำตัวละคร** ตัวละครไม่ควรเปิดตัวพร้อมกัน ควรเปิดตัวทีละตัว จะทำให้เรื่องน่าติดตาม ซึ่งการเปิดตัวละครนั้นไม่มีรูปแบบที่ตายตัว โดยหลักการสำคัญคือ แนะนำตัวละครแต่พอสมควรแล้ว เดินเรื่องไปเรื่อยๆ ที่สำคัญ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ตัวละครพบเจอต้องมีความสำคัญ หรือมีปม ขัดแย้ง ซึ่งมักใส่เข้ามาตอนกลางเรื่อง หลังจากปูเรื่องราว และแนะนำตัวละครเสร็จแล้ว
3. **จุดเด่นของเรื่อง (Highlight) หรือปมขัดแย้ง (Tension)** มีความสำคัญต่อเรื่องเล่ามาก เป็นส่วนที่ทำให้คนอ่านชวนติดตามหรือลุ้นเป็นระยะ และเอาใจช่วยตัวละครให้พ้นจากอุปสรรคไป ได้อย่างไร แต่ไม่ควรมีมาก และไม่ควรมากเกิน 2-3 เหตุการณ์สำคัญ
4. **สรุป** หรือคลี่คลายเหตุการณ์ ไม่จำเป็นต้องสรุปท้ายเรื่องเสมอไป หรือสรุปเป็นข้อๆ แต่ต้องหาบทสรุปที่รับกับหัวใจของเรื่อง โดยการสรุปที่ดี ควรสรุปด้วยเรื่องราวสั้นๆ แสดงให้เห็นการ คลี่คลายของเหตุการณ์ หรือปมขัดแย้งที่ไขความกระจ่างได้ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือผู้เขียน ต้องสรุปให้เป็นบทเรียนของชีวิต เพื่อให้ผู้อ่านนำไปใช้เป็นกรณีศึกษาได้

เทคนิคการเขียนเรื่องเล่า

1. การถ่ายทอดเรื่องราว ควรบอกเล่าด้วยภาษาและสไตล์การเขียนที่เข้าใจง่าย การย่อหน้า และ การเขียนในแต่ละย่อหน้า หลักการสำคัญคือ แต่ละย่อหน้าต้องมีใจความเดียวกันทั้งย่อหน้า และ ไม่ควรเกิน 7-10 ประโยคหรือบรรทัด
2. การเขียนโดยใช้บทสนทนาในการดำเนินเรื่อง ต้องสร้างภาพให้คนอ่านได้รับรู้ไปพร้อมกันว่าใคร ทำอะไรอยู่ คำพูดแต่ละคำใครเป็นคนพูด พูดในอารมณ์และสถานการณ์อย่างไร ต้องอธิบาย ทาทางให้ชัดเจน
3. การเขียนบรรยายฉาก ตัวละคร เหตุการณ์และเรื่องราว ต้องให้คนอ่านเห็นว่าเกิดอะไร (What) เกิดขึ้นกับใคร (Who) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ซึ่งเป็นการบรรยายลักษณะตามที่เกิดขึ้นจริง และที่สำคัญ ต้องบรรยายเชิงคุณภาพหรือเรื่องราวเหตุการณ์เชิงคุณภาพที่จะอธิบายว่าเป็นอย่างไร (How) และอธิบายให้รู้ถึงเบื้องหลัง เหตุการณ์ หรือที่มาที่ไปของเหตุการณ์ว่า ทำไม (Why) จึงเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น
4. วิธีการสรุปประเด็น เชื่อมต่อ หรือส่งต่อประเด็นในแต่ละตอน ต้องสรุปให้ได้ว่า เรื่องเล่านี้มีความสำคัญต่อหัวใจหรือประเด็นหลักของเรื่องอย่างไร
5. การเปิดเรื่อง ต้องเป็นเรื่องราว เหตุการณ์ หรือฉากที่สะท้อนให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับ เนื้อเรื่อง หรือประเด็นหลักของเรื่อง
6. หากมีการอ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์ หนังสือ หรือจากแหล่งอื่นๆ ควรระบุแหล่งที่มาอย่างชัดเจน ควรระมัดระวังในการพาดพิงถึงบุคคล หน่วยงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหาย
7. วิธีการสรุปและทิ้งท้าย เป็นส่วนสำคัญที่สุดเท่ากับสวนขึ้นต้นก็ว่าได้ โดยหลักการสวนนี้จะ นำเสนอข้อเสนอที่เราคิดว่าเป็นไปได้ หรือเป็นส่วนที่แสดงความคิดรวบยอดของทั้งเรื่องที่เราเขียน

สรุปได้วา การเขียนเรื่องเล่า ถ้ามีการวางโครงเรื่องที่ดี กำหนดองค์ประกอบชัดเจน จะเป็นตัวกำหนดทิศทางการเขียนไม่ให้หลงประเด็น เนื้อหาจะเรียงลำดับความสำคัญและเชื่อมโยงกัน ต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า เรื่องที่เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่ออะไร ซึ่งวัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการนำเสนอ การใช้ภาษา และลักษณะของเนื้อหา โดยประโยชน์ที่ได้รับจากการเขียนเรื่องเล่า จะทำให้ผู้เขียนได้ผ่อนคลาย ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ไตร่ตรองความคิดที่ผ่านมาวาดคิดอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ไปอีกระดับ และสามารถเก็บไว้เป็นความรู้ เป็นตำนานแห่งความ ภาคภูมิใจ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- วิจารณ์ พานิช. (2548). **การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สุภาพใจ.
- ปวีณอร พรหมณี. (2554). **เทคนิคการเล่าเรื่อง**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/456068> สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2558
- เอกกนก พนาดำรง. (2558). **การเขียนเรื่องเล่า ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง (Story telling)**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www1.si.mahidol.ac.th/km/node/2797> สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2558